

Museotyö muutoksessa!

Kohti vaikuttavampaa museotoimintaa

Carina Jaatinen, Museovirasto

Tampere 27.5.2015



Virittelyä ja herättelyä!

- Mitä on tulevaisuuden museotoiminta?
- Miksi sitä tehdään?
- Ketä se palvelee?
- Kuka sitä rahoittaa?
- Mihin se vaikuttaa?

Toimintaympäristön muutokset

- Talous -> rahoitusperustan väistämätön muutos ja kilpailun koveneminen
- Rakenteet -> julkisten palvelujen karsinta, keskittäminen, kaupungistuminen ja alueellinen epätasa-arvo
- Väestö -> ikääntyvän väestönosan kasvu, tuloerojen kasvu, työttömyys, monikulttuurisuus
- Teknologia -> digitalisaatio, erikoistuminen, riippuvuus järjestelmistä
- Tieto -> tietomäärän lisääntyminen ja hallinnan haasteet
- Kansainvälisyys -> globaali toimintaympäristö, tiedon ja ihmisten liikkuminen; EU; EN;
- Ekologia ja ympäristö -> elinkelpoisuus, tasapaino- ja kestävyys
- Kulttuuri ja kulttuuriympäristö-> moninaistuminen, pirstaloituminen, muutosnopeus

Museoiden määritelmä muuttuvassa maailmassa?

- ▶ "Museo on **pysyvä, taloudellista hyötyä tavoittelematon, yhteiskuntaa ja sen kehitystä palveleva** laitos, joka on avoinna yleisölle ja joka tutkimusta ja opetusta edistääkseen ja mielihyvää tuottaakseen *hankkii, säilyttää, tutkii, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä* aineellisia ja aineettomia todisteita ihmisestä ja hänen ympäristöstään.
(ICOM)
- ▶ Suomen museolaissa museo määrittyy kokoelmista käsin
- ▶ Museoille asetettu odotuksia politiikkatasolla
 - ▶ Talouden inspiroijina / Luova talous ja kulttuurimatkailu; aineistojen avaajina
 - ▶ Sosiaalisen koheesion edistäjinä
 - ▶ Kulttuurisen moninaisuuden puolestapuhujina ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäjinä
 - ▶ Kestävän kulttuurin rakentajina



Miten sinun museosi vastaa
haasteeseen?



Mitä varten sinun museosi on olemassa?

- ▶ Mitä ja kenen tarpeita se palvelee?
- ▶ Vastaako toiminta-ajatus kysymykseen selkeästi?
- ▶ Yhteiskunnan / omistajien / sidosryhmien vai asiakkaiden ja yleisöjen palveluksessa?
- ▶ Kenen tahtotilaa ja arvoja museosi tunnustaa?
- ▶ Onko taustalla olevat arvot tunnistettu ja näkyvissä?
- ▶ Jos arvot on määritelty, noudatetaanko niitä aidosti? Miten se näkyy museon toiminnassa ja toimintakulttuurissa?
- ▶ Voiko toiminta-ajatuksen toteutumista, validiteettia ja relevanssia arvioida?
- ▶ Voiko arvojen toimeenpanoa arvioida?

Onko museosi vaikuttaja?


- ▶ Millaisena museosi näkee vastuunsa?
 - ▶ Oman erikoisalueensa kulttuuriperinnön vaalijana?
 - ▶ Aineeton / Aineellinen? Kulttuuriympäristöt?
 - ▶ Yhteiskunnallisena toimijana?
- ▶ Haluaako museosi vaikuttaa johonkin toiminnallaan? Mihin? Makro-/mikrotason tavoitteet?
 - ▶ Yhteisöjen ja yksilöiden hyvinvointiin; Yhteiskunnallisiin epäkohtiin, Kestävyyden edistämiseen?
 - ▶ Kulttuuriperinnön säilymiseen, ymmärrykseen, arvostamiseen, saavutettavuuteen?
 - ▶ Kulttuuriperintö ihmisten arjessa? Suorat ja epäsuorat vaikutukset?
- ▶ Onko vaikuttavuustavoitteet määritelty ja ovatko ne kaikkien tiedossa?
- ▶ Millä keinoilla museosi pyrkii vaikuttamaan? Onko toimintaa suunnattu tavoitteiden mukaisesti?
- ▶ Miten kokoelmia ja tietovarantoja hyödynnetään vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa?
- ▶ Ovatko museon nykyiset palvelut ja toiminta oikeat ja tehokkaat välineet vaikuttamiseen?

Ketä varten museosi on olemassa?

- ▶ Tunteeko museosi nykyiset asiakkaansa ja sidosryhmänsä?
- ▶ Vastaavatko nykyiset palvelunne heidän tarpeitaan ja toiveitaan?
- ▶ Voidaanko kysyä miten asiakkaiden tarpeet ja toiveet otetaan huomioon museotyön eri osa-alueilla (kokoelmat, näyttelyt, yleisötyö...)
- ▶ Vai pitääkö kysyä miten tarpeet ja toiveet otetaan huomioon kulttuuriperinnön tallentamiseen, dokumentointiin, ylläpitoon, saavutettavuuteen ja välittämiseen liittyvissä kysymyksissä? Entä sisältöjen tuotannossa ja toiminnan painopisteissä?
- ▶ Onko museolla keinoja tunnistaa hukattuja tai potentiaalisia asiakkuuksia?
- ▶ Onko museon toiminta järjestetty siten, että se mahdollistaa uudenlaisten palvelujen ideoinnin, muotoilun ja testauksen? Onko tilaa riskinotolle?
- ▶ Onko museollasi näkemys, suunnitelma tai strategia digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja tiedon avaamiseen?

Onko museollasi tulevaisuutta – onko museollasi menestyksen avaimia?

- Mitä tarvitaan museon johtajalta ja työntekijöiltä menestyksekkään toiminnan kehittämiseksi? Mitä taitoja, mitä ominaisuuksia? Miten osaamisen kehittyminen varmistetaan? Miten museoammattillisuus määrittyy tulevaisuudessa?
- Miten museo varmistaa kulttuuriperintöosaamisensa? Jatkuvuus, pitkäjänteisyys, hiljainen tieto, uusi tieto ja tutkimus?
- Onko museon asiakkailla, yleisöillä, museon omistajilla ja sidosryhmillä roolia museon toiminnan ja palvelujen kehittämisessä?
- Onko museolla kykyä aitoon asiakaslähtöisyyteen?
- Onko museolla kykyä kyseenalaistaa ja muuttaa toimintatapojaan, mikäli asiakkaat niin toivovat?
- Onko museo valmis luovuttamaan auktoriteettiaan hankkeissa tai – esim. tallennusta, dokumentointia ja kokoelmien ylläpitoa koskevissa päätöksissä yleisöille tai omistajille? Mitä riskejä siihen liittyy ja osataanko ne ratkaista?
- Mikä on museon henkinen tila? Onko työntekijöillä tilaa ideoida, annetaanko heille mahdollisuuksia ja valtuuksia toteuttaa niitä?



Mikä on oma roolisi museosi matkalla kohti menestystä?

- Onko minulla vastuuta tai roolia museon toiminnan kehittämisessä?
- Miten hyödynnämme omat mahdollisuutemme ja liikkumavaramme ideoida ja olla aloitteellinen työyhteisössämme?
- Millaisia olemme ideoiden vastaanottajina ja kuuntelijoina?
- Miten kehitämme omaa osaamistamme ja miten voimme osallistua organisaation toimintatapojen ja kulttuurin kehittämiseen?



Kuvittele!

- ▶ Voiko museollasi olla visio ja strategia, jotka saavat poskesi hehkumaan ja sydämesi hakkaamaan?
- ▶ Voiko museosi saada aikaan jotain, joka saa sinut liikuttumaan tai tuntemaan ylpeyttä?
- ▶ Voitko tuntea työsi aidosti merkittäväksi ja vaikuttavaksi?
- ▶ Voitko kokea, että työsi on luovaa, innostavaa ja yleisö/asiakkaat arvostavat sen tuloksia?
- ▶ Voivatko muut kuulla innostuksen äänessäsi kun kerrot työpaikastasi?

Mitä tämä kaikki edellyttäisi ?